

81. СРЕДНО УЧИЛИЩЕ "В И К Т О Р Ю Г О"
гр. София 1712, жк "Младост" 3, ул. "Бъднина" № 3

УТВЪРЖДАВАМ:
ЕЛЕНА НАЛБАНТОВА
ДИРЕКТОР НА 81. СУ „ВИКТОР ЮГО“

ПЛАН
ЗА РАБОТА НА УЧИЛИЩЕН КООРДИНАЦИОНЕН СЪВЕТ
ЗА
ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА УЧИЛИЩНИЯ ТОРМОЗ МЕЖДУ
УЧЕНИЦИТЕ
ЗА УЧЕБНАТА 2016-2017 ГОДИНА

СЪСТАВ НА СЪВЕТА:

Председател: Ирена Кимонова Николова - ЗДУД

Членове:

1. Вяра Крумова Петрова - ЗДУД
2. Румяна Ценева Парцова - ЗДУД
3. Емилия Стойнева Табакова – старши учител по история и цивилизация
4. Живка Иванова Иванова - старши учител по математика и информатика
5. Гергана Георгиева Пенчева - старши учител по БЕЛ
6. Лилия Стойчева Стойчева - старши учител по биология и здравно образование
7. Веселина Георгиева Гърбова - старши учител в начален етап
8. Даниела Крайчева Серетлиева - старши учител в начален етап
9. Камелия Иванова Петрова - старши учител в начален етап
10. Поля Цветанова Николова - старши учител в начален етап
11. Людмила Николова Атанасова - старши учител в начален етап
12. Борислава Илиева Зашева - училищен психолог
13. Александър Иванов Иванов – ученик IX “Б”
14. Кирил Димитров Събев - ученик XI “А”

Ролите и отговорностите на членовете са следните:

Председател: съблюдава, координира работата на Екипа. Създава училищен механизъм за връзка с ДАЗД, ОЗД, МВР. Запознава училищния колектив с този механизъм.

Психолог: Извършва анкетиране сред учители, помощен персонал и ученици. Участва в изработването на плана за работа на училищния екип. Извършва консултативна и превантивна дейност съгласно определената процедура.

Учители: Наблюдават и подпомагат превантивната дейност на колегите си. Оказват съдействие при необходимост от интервенция. Участват в разработването на плана за работа на училищния екип. Запознават учителите с процедурата за противодействие на училищния тормоз.

Съставът на Координационния съвет е определен със Заповед на директора № 2358/12.09.2016

Планът за работа на Координационния съвет е утвърден със заповед №. 458/07.11.2016г на директора на 81.СУ „Виктор Юго“

Настоящият план е изготвен на основание чл. 185 на Закона за предучилищното и училищно образование и следва принципите, заложи в Механизъм за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище, утвърден със заповед №РД09-611 от 18.05.2012г. на Министъра на образованието и науката и Училищния механизъм за противодействие на училищния тормоз.

I. ЦЕЛИ:

Формиране и утвърждаване на общоучилищна култура на ненасилие и на позитивна учебна среда в 81. СУ «Виктор Юго» чрез изграждане на ценности, правила и процедури, предотвратяващи насилието и тормоза в училище.

II. ЗАДАЧИ:

- Разработване и въвеждане на превантивни мерки за предотвратяване и противодействие на тормоза.
- Прилагане на стратегии и ангажиране на училищния екип в дейности, водещи до създаване на общо разбиране и умения за противодействие срещу тормоза и насилието.
- Разработване и прилагане на цялостен училищен подход, полагане на координирани и последователни усилия за предотвратяване на тормоза и създаване на по-сигурна училищна среда.
- Системни, целенасочени действия за възпитаване у учениците на социални умения и нагласи, които не допускат насилие във взаимоотношенията.

III. ДЕЙНОСТИ:

A. На ниво клас:

1. Извършване от училищния психолог на изследване и оценка на тормоза между учениците в училището посредством определен инструментариум.

Отг: психолог

Срок: м. 10. 2016год

2. Обработка, анализ и обобщаване на резултатите от изследването.

Отг: координационен съвет

Срок: м. 10. 2016год

3. Съвместно изработване и договаряне на общи правила на поведение, договаряне на процедури, в случай на нарушаване на правилата. Поставяне на видно място в класната стая.

Отг: кл. ръководители

Срок: ЧК-м. 11. 2016г.

4. Подобряване на физическата среда в училище (с фокус класните стаи), която не съдържа предпоставки за изява на агресивно поведение и в същото време създава условия за формиране на класа като общност.

Отг: уч. ръководство; кл. ръководители, психологът

Срок: ЧК- постоянен

5. Работа с нагласите към ученето, които намаляват съревнователния елемент между учениците за сметка на екипната работа и споделяне на проблеми в общността на класа, както и проектно базирано обучение, включително и изнесени дейности.

Отг: кл. ръководители, психологът

Срок: ЧК-постоянен

6. Постигане на разбиране от децата какво точно е тормоз, до какво води това поведение и как се чувстват различните „участници”.

Отг: кл. ръководители, психологът

Срок: ЧК-постоянен

7. Провеждане на групова работа в часа на класа – беседи, дискусии, решаване на казуси, ролеви игри, споделяне на опит, обсъждане на подходящи филми с цел осъзнаване и оценка на проблема.

Отг: кл. ръководители, психологът

Срок: ЧК- постоянен

8. Извеждане на теми от учебното съдържание, които може да се използват за работа и анализ по проблема насилие, свързани с правата на децата, ценностите, социалните роли, функционирането на групите и институциите и т.н.

Отг: учители

Срок: постоянен

9. Следване на последователни стъпки за подкрепа и разбиране на последиците от насилието и за справяне с неприемливото поведение на учениците, които **не** наблягат на наказанието.

Отг: кл. ръководители, психологът

Срок: ЧК- постоянен

10. Интервенции при ниво 1 и ниво 2 – работа в класа.

Отг: кл. ръководители, психологът

Срок: ЧК- постоянен

11. Включване на теми на теми в часа засягащи превенцията на тормоза и насилието, като «Толерантност и интеркултурен диалог», «Превенция на насилието»; «Как да избираме приятелите си в интернет», «Как да се пазим в кибер пространството» и др.

Отг: кл. ръководители, психологът

Срок: ЧК- постоянен

Б. На ниво училище:

1. Запознаване на учениците със същността на тормоза, проявите и участниците в процеса, с аспектите на насилието и начините за справяне с него.

Отг: кл. ръководители и психологът

Срок: м. 09 –10. 2016год.

2. Обобщаване на всички предложения за правила на поведение, направени от класовете и формулирани на общоучилищни ценности и правила, които да бъдат част от училищната политика, чрез:

- Формулиране на предложения от всеки клас за правила на поведение и ценности;

- Обобщаване на всички предложения за правила на поведение и ценности, направени от класовете и формулиране на общоучилищни ценности и правила, които да бъдат част от училищната политика;
- Договаряне на единен механизъм , включително разписани ясни отговорности за реагиране при всяка проява на тормози насилия;
- Разработване на предложения за промени в правилника за дейността на училището и обсъждането им с училищната общност;
- приемане на съгласуваните промени

Отг: Училищен координационен съвет

Срок: м. 11. 2016год.

3. Анализ на прояви на училищен тормоз и наличните правила и решения за справяне с него – форми, резултати, последствия, налични и липсващи правила.

Отг: Уч. ръководство и УКС

Срок: 11.2016

4. Утвърждаване от директора на училището на единни правила за задълженията на всички служители, свързани със случаите на тормоз, изготвени от координационния съвет. Запознаване на служителите с правилата, формите и степените на тормоз.

Отг.: Уч.ръководство и УКС

Срок:м.ноември

5. Да се осъществява механизъм за реагиране при всяка проява на тормоз и насилие.

Отг: Уч.ръководство и УКС

Срок: постоянен

6. Използване на подхода за работа с връстници (peer education), които трябва да станат естествените помощници при реализирането на всички видове интервенции както по отношение на децата, които са обект на тормоз, така и по отношение на децата, които упражняват насилие

Отг: кл. ръководители

Срок: постоянен

7. Повишаване на квалификацията на училищния персонал за справяне в ситуации на тормоз. Осъществяване на практически семинари от външни обучители.

Отг: Уч. ръководство и психологът

Срок: постоянен

8. Оптимизиране на системата за наблюдение и контрол, в зависимост от резултата от оценката на проблема.

Отг: Уч. ръководство

Срок: постоянен

9. Изпълнение на процедурите за реагиране в ситуации на тормоз. Запознаване на учители, ученици и родители с процедурите за реагиране в такива ситуации. Подобряване на системата за съобщаване на случаи на тормоз.

Отг: Уч. ръководство, УКС

Срок: постоянен

10. Изработване и разпространение на информационно-образователни материали, съобразени с различните възрастови групи и свързани с:

- а) превенция на тормоза;
- б) правата и задълженията на децата

Отг: УКС

Срок: постоянен

11. На видеостената в голямото междучасие, в предварително обявени дни, да тече информация във връзка с превенция на агресията и насилието в училището.

Отг: УКС

Срок: постоянен

Срок: м.10.2016 год.

12. Прилагане на програми за развитие на личните и социалните умения на децата;

Отг: психолог; кл.ръководители

Срок: постоянен

13. Ясно разпределение на конкретни отговорности на всички възрастни в училището.

Отг: УКС

Срок: постоянен

14. Подоряване на системата за съобщаване на случаи на тормоз (въвеждане на нови форми и канали , гарантиране на конфиденциалността); създаване на е- мейл – tormoz@81sou.org и оповестяване за наличието му на сайта на училището и на всички ученици и родители;

Отг: УКС

Срок: постоянен

15. Да се създаде единен дневник за регистриране на ситуации на тормоз в училището, който да стои в кабинета на училищния психолог. Регистърът да включва описание на ситуацията, вида тормоз, участници, наблюдатели, предприети мерки и да се попълва от свидетеля на ситуацията.

Отг: УКС, психолога, кл. р-ли, служители Срок: м. 09.2016год., постоянен

16. Създаване на процедура за откриване и работа по случай.

Отг: УКС

Срок: постоянен

17. Насочване на случаи към външни служби – ОЗД, Полиция; МКБППМН и др.

Отг: Уч. ръководство

Срок: постоянен

18. Провеждане на индивидуални консултации с деца, понасящи или извършители на тормоз.

Отг: Уч. ръководство, УКС, кл. р-ли, психолог

Срок: постоянен

В. На ниво родители:

1. Запознаване на родителите с Механизма на противодействие на тормоза в училище и обсъждане на начините, по които те могат да се ангажират и съдействат за намаляване на проявите на агресия в училище.

Отг: кл. ръководители

Срок: постоянен

2. Привличане на родителите в реализирането на училищни инициативи, свързани с превенцията на насилието в училище.

Отг: Уч. Ръководство, кл. р-ли

Срок: постоянен

3. Насочване при необходимост към социални услуги на децата и семействата.

Отг: Уч. ръководство

Срок: постоянен

4. Запознаване на родителите с каналите за уведомяване на училището за предполагаем тормоз.

Отг: УКС

Срок: постоянен

5. Уведомяване на родителите при наличие на тормоз, както и за предприетите мерки.

Отг. Класен ръководител

Срок: постоянен

IV. ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ПЕДАГОГИЧЕСКИТЕ СПЕЦИАЛИСТИ И НАСОКИ ЗА ИНТЕРВЕНЦИЯ

Намесата и справянето с конкретни ситуации на тормоз и насилие е част от цялостната политика на училището срещу насилието. Намесата на възрастните следва внимателно да се обмисли и планира. Тя трябва да бъде последователно прилагана от цялата училищна общност, за да бъде максимално ефективна.

Важно е да не бъдат омаловажавани и първите прояви на влошаване на отношенията между децата, както и поведението, което е неприемливо. Тези ситуации представляват първо ниво от приетата класификация (Таблица 1 от основния документ). Необходимо е още при най-малките сигнали и съмнения за тормоз да се предприемат стъпки, за да се предотврати ескалация на насилието и да се изпрати ясно послание, че такова поведение няма да бъде толерирано. Вниманието трябва да бъде насочено както към проявите на физически тормоз, така и към неговите социални и психологически измерения.

1. Разпознаване на тормоза от страна на учителя

По-голямата част от ситуациите на тормоз могат да бъдат овладени от учителите, а някои – от самите деца. Всяка намеса изисква внимателна преценка на ситуацията и нейната тежест. На първо място важно е да се разграничат случаите, в които не се касае за тормоз, а само за игра или приятелско премерване на силите между децата. За целта е необходимо да се наблюдава поведението на децата, включително и на тези, които само присъстват без активно да участват.

2. Прекратяване на ситуация на тормоз:

Задължение на всеки учител е да се намеси, за да прекрати ситуация на тормоз, на която е станал свидетел или за която е получил сигнал (от дете, родител или друг служител от училището):

- в случай на физически тормоз децата трябва да бъдат разделени и да се прекрати физическият контакт между тях незабавно;
- не трябва веднага да се разпитва за случилото се, да се обсъждат причините за насилието или да се изяснява ситуацията. Това може да се случи на по-късен етап.

Важното е учителят ясно да обяви пред всички, че това е насилие и то е недопустимо поведение. В този момент не е добре да се разпитва за подробности и детето, което е потърпевш, особено в присъствието на детето, което е нанесло тормоза и на други деца, защото това може да урони неговото достойнство. Фокусът на интервенцията трябва да бъде насочен към децата-свидетели на тормоза, към средата, а не към участниците в ситуацията на насилие;

- когато става въпрос за първа проява, която не е тежка по отношение на нанесената вреда, може да се приложи подходът за възстановяване на щетата или да се наложи друга предварително съгласувана мярка.

3. Подход за възстановяване на щетата

Подходът за възстановяване на щетата се основава на принципа, че „всяка щета, нанесена на друг, трябва да бъде възстановена“ и включва съответните действия в тази посока. Важно е преди да се прилага подходът да бъде предварително съгласуван с цялата училищна общност, включително и с децата, и да бъде част от политиката на училището. Възстановяване на щетата е принцип, който предполага, че хората правят грешки. Грешките следва да бъдат поправени, като същевременно не се налагат наказания. Този принцип подчертава поемането на отговорност за неприемливо поведение и за позитивно решаване на проблема. Възстановяването на щетите успешно може да се прилага за материални и за нематериални щети.

Подходът за възстановяване на щетите изисква време и по-задълбочен разговор с детето, което е извършило насилие, за да му се помогне да разбере какви са последствията от неговата постъпка. Поради тази причина е най-добре този подход да се приложи от класния ръководител и/или педагогическия съветник/училищния психолог на детето. Важно е учителят със спокоен и умерен тон, както и с държанието си, да покаже ясно, че проблемът е в начина на поведение, а не в личността на самия ученик, и че се действа с оглед отново да се възстановят ценностите, към които цялото училище се придържа, а не за да бъде наказан.

4. Действия при тежък инцидент или при повторна ситуация на насилие или тормоз

При повторна ситуация на насилие или когато има случай на тежък инцидент се следват предписанията от механизма, описани в Таблица 1. Класификация на формите на тормоз и предприемане на съответни действия:

- при тежки инциденти се препоръчва работа в групов формат (например работа с целия клас), като кризисна интервенция е от минимум 45 минути до 1 час и 30 мин. Най-подходящо е тази интервенция да бъде извършвана от училищния психолог или педагогическия съветник, а при липсата на специалист да се обърнат веднага към

мобилната група или специалист от услуга в общността. Честа спонтанна реакция на възрастните е заставането на страната на „жертвата“ и наказване на „насилника“. Ключово при интервенцията на възрастните е приемането на разбирането, че детето, обект на тормоз, не се нуждае от състрадание, а детето, извършител на тормоз, не се нуждае от наказание, особено което го унижава, а от разбиране и емпатия (съпреживяване), за да може то да развие това чувство към другите. Липсата на емпатия е една от основните причини, поради която се упражнява тормоз;

- работата с деца, които са обект на тормоз, трябва да бъде насочена към формиране на умения за справяне с подобно поведение. Важно е класният ръководител да поговори с детето, по възможност още същия ден (или веднага след като е разбрал за случая, ако се касае за ситуация, за която е научил случайно) и да разбере какво точно се е случило. Ако е необходимо отделни факти могат допълнително и дискретно да бъдат проучени;
- погрешно е открито и публично пред другите деца да се оказва подкрепа на потърпевшето дете, защото това допълнително ще урони достойнството на детето пред неговите връстниците. При този първи разговор е важно да се предложи на детето подкрепа, като се разговаря с него какво точно ще му помогне да се почувства сигурно;
- необходимо е да се подчертае поверителността на разговора, като се спомене кои ще бъдат уведомени за случилото се;
- детето трябва да почувства доверие и сигурност за споделяне, което е особено важно ако насилието се повтори. Може да му се предложи да поговори с училищния психолог;
- не е препоръчително да се прави среща между детето, върху което е упражнено насилието, и детето, което е извършило насилието, с цел да се помирят и да се разберат. Такива срещи могат да доведат до неблагоприятни последици;
- наблюдавайте детето в следващите дни, за да се уверите как се чувства и при необходимост отново разговаряйте с него;
- необходимо е да се работи с наблюдателите не само на нивото на превенцията, но и след ситуация на тормоз;
- не се отстраняват наблюдателите, когато се прекратява или управлява ситуация на тормоз, като всички, които са били там, следва да видят какво се прави съгласно правилата на училището;
- утвърждават се правилата и етиката на поведението и се подкрепят тези, които са се намесили в защита ценностите на училището. На останалите се споделя очакването да направят същото, ако се случи в бъдеще;
- насърчава се убеждение за отговори на насилието с думи, търсене на помощ и съобщаване за случая. Насърчаване за грижа спрямо тормозеното дете. При преценка детето може да бъде насочено към услуги в общността.

5. Насочване на детето и неговите родители към програми и услуги в общността

Насочването на детето и неговите родители към консултация и психологическа работа следва да се осъществява от психолога, педагогическия съветник или ако няма такъв – от класния ръководител. Насочващият трябва да е запознат с услугите в общността и да даде пълна и конкретна информация на родителите за възможните услуги и програми – къде може да се консултират, колко струват консултациите, какво представляват

консултациите, какъв е метода на работа и т.н. Всяко училище следва да има актуална информация за наличните услуги в общността, като центрове за превенция и консултативни кабинети към местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните, центрове за обществена подкрепа, комплекси за социални услуги, общински съвети по наркотичните вещества, програми, предлагани от неправителствени организации и др. Важно е насочването да се направи конкретно и с грижа, за да могат родителите и детето да се възползват, а не да го приемат като мярка за наказание.

V. Училищна система за регистриране на ситуации на тормоз и насочване към други служби

1. Регистриране на ситуации на тормоз:

- Създава се регистър на училището за регистриране на случаи на тормоз между учениците.

2. Всяка ситуация на тормоз се регистрира и описва от учителя, който я е наблюдавал с цел да се проследи развитието на случая във времето и да се планира подходяща интервенция. Регистърът съдържа следните реквизити: в него се отразяват единствено случаи съответстващи на ниво 2 и 3 според приетата класификация. Дневникът със случаи съдържа следната информация: дата; какво се е случило – кратко описание на ситуацията; кога се е случило, кои са участниците; кой служител е регистрирал ситуацията – име и подпис; какво е предприето като действия; кои отговорни участници са информирани (институции, органи, родители); как е приключила ситуацията или на какъв етап е и какво предстои.- на база на вписаните ситуации екипът извършва оценка на риска.

3. Класните ръководители следят вписаните в регистъра случаи и предприемат съответни мерки като взаимодействат с родителя на ученика, с учители и с педагогическия съветник.

4. В случаите, при които поведението на детето се отличава с изразени агресивни прояви, снижен контрол върху гнева, склонност да разрешава конфликтни ситуации с насили. Координационният съвет предлага на директора да бъде потърсено съдействие от страна на отдел „Закрила на детето” по местоживеене или подходящата институция, според ситуацията и индивидуалния случай.